

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 14/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Jurajom Schmidtom, Rázusova 1, Košice, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 4NcP/17/2024-122 z 8. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 2. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.
- Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom konania o rozvod manželstva vedeného Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 10Pc/42/2024. Sťažovateľ vzniesol proti konajúcej sudkyňi JUDr. Ivete Gildeinovej námietku zaujatosti.
- Napadnutým uznesením krajský súd ako nadriadený súd podľa § 54 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) zákonnú sudkyňu JUDr. Ivetu Gildeinovú nevytlúčil z prejednávania a rozhodovania veci vedenej okresným súdom. S poukazom na obsah súdneho spisu a obsah vyjadrenia zákonnej sudkyne k uplatnenej námietke zaujatosti dospel k záveru, že v danom prípade neexistuje v zmysle § 49 CSP žiaden objektívny dôvod zakladajúci pochybnosti o nezaujatosti konajúcej sudkyne.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti opätovne uvádza dôvody, ktoré boli predmetom jeho uplatnenej námietky zaujatosti, a namieta, že krajský súd pochybil, ak zákonnú sudkyňu JUDr. Ivetu Gildeinovú nevytlúčil z prejednávania a rozhodovania veci, keďže v danom prípade boli podľa jeho názoru pre jej vylúčenie splnené zákonné predpoklady. Vytýka krajskému súdu, že nedostatočne vyhodnotil prvý z dvoch dôvodov uplatnených v námietke zaujatosti, ktorý sa týkal skutočnosti, že proti otcovi zákonnej sudkyne sťažovateľ v minulosti inicioval trestné konanie. Podľa jeho názoru by táto okolnosť mohla spôsobiť negatívny postoj zákonnej sudkyne k sťažovateľovi. Krajský súd však posudzoval len subjektívne vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že sa necíti byť zaujatá, a nezohľadnil tzv. teóriu zdania. Súčasne upozornil na priateľský vzťah zákonnej sudkyne a manželky predsedu okresného súdu, s čím sa nadriadený súd vôbec nevysporiadal. Jeho námietka zaujatosti teda nebola vyhodnotená dostatočne, preto odôvodnenie napadnutého uznesenia sťažovateľ označuje za arbitrárne. Napadnutým uznesením krajského súdu o nevytlúčení zákonnej sudkyne tak došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý nevytlúčil zákonnú sudkyňu okresného súdu z prejednávania a rozhodovania veci.

6. V kontexte predostretej sťažnostnej argumentácie ústavný súd v prvom rade poukazuje na zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [(ďalej len „zákon o ústavnom súde“); obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019].

7. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Civilnom sporovom poriadku garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre jeho zaujatosť (§ 49 a nasl. CSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhodoval sudca, ktorý mal byť vzhľadom na jeho pomer k sporu, stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, zakladajúcim dôvodnú pochybnosť o jeho nezaujatosti, vylúčený, je pritom dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

8. Konkrétne námietku porušenia práva na zákonného sudcu, resp. práva na nestranný súd je možné odôvodniť v rámci odvolania proti meritórnemu rozhodnutiu na základe odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Za splnenia zákonom ustanovených podmienok je možné rovnakú námietku uplatniť taktiež v dovolacom konaní podľa § 420 písm. e) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

9. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ má k dispozícii účinné právne prostriedky (riadne a mimoriadne opravné prostriedky) na dosiahnutie ochrany jeho v bode 1 označených práv vo vzťahu k námietkam uplatneným v ústavnej sťažnosti, o ktorých po ich prípadnom uplatnení budú nielen oprávnené, ale aj povinné rozhodnúť funkčne príslušné všeobecné súdy (pozri tiež IV. ÚS 5/2019, IV. ÚS 25/2022, I. ÚS 470/2023). Za týchto okolností považuje za neprípustné, aby v danej fáze konania vstupoval do jeho priebehu a nahrádzal tak právomoc všeobecných súdov, keďže sťažovateľ má k dispozícii riadny, prípadne mimoriadny opravný prostriedok, prostredníctvom ktorého môže uplatniť ochranu svojich označených práv a namietať (rovnako ako v ústavnej sťažnosti) nesprávne rozhodnutie o jeho uplatnenej námietke zaujatosti. Ústavný súd tak v tejto etape súdneho konania nie je oprávnený korigovať prípadné pochybenia procesného postupu všeobecného súdu v sťažovateľom nastolenej čiastkovej otázke (m. m. II. ÚS 209/2019).

10. Na základe uvedeného ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť ako predčasnú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Ako už totiž bolo uvedené, z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú pre neho dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

11. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu